

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильясым
гээтхалэм
къыщегъэжьагъзу къыдэкы

№ 144 (21157)

2016-рэ ильяс

ГҮҮБДЖ

ШЫШХҮЭИУМ и 2

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмэгдэх къэбэрхэр
тисайт ижүүлгээтийн
WWW.ADYGVOICE.RU

Голос
адыга Адыгэ
макъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээзет

Апэрэу тоннillionныкъом ехъу къахыжьыгъ

Адыгэим ихызмэтшаптэхэм псынкIэу, чIэнагъэ фэмыхьоу лэжьыгъэм ишухыжын аухыгъ. Аужырэ ильяс 30-м ац фэдэ къыхэмкыгъэу мыгъэ бжыхъэсэ лэжьыгъэ тонн мин 521,1-рэ республикэм ичЧыгулэжхэм къахыжьыгъ. ГъэрекIo Iуахыжьыгъэм ельтытыгъэм, ар тонн мин 26-кIэ нахьыб.

Къералыгъо статистикэм изэ- аужырэ ильясхэм лэжьыгъэу фэхьысыжхэм уахалпъэм, мы къахыжьырэм зэхапшIеу зе-

рэхехъуагъэр ольэгъу. Апэрэу мы ильясым бжыхъэсэ тоннillionныкъом ехъу тичыгулэжхэм къахыжьыгъ. ГурытимкIэ зы бжыхъэсэ гектарым центнер 52,5-рэ къирахыгъ.

AP-м мэкку-мэштимкIэ и Министерстве къизэртирымкIэ, мы ильясым зэкIемкIэ бжыхъэсэ гектар мин 99,2-рэ

чыгулэжхэм ялагъ. Ац щыщэу хэм гектар мин 13, бжыхъэсэ тритикаплым гектар минимум ехъу, коцим гектар мин 85,2-рэ рагъебутигъагъ.

Культурэхэр шхъяфэу штэхэмэ, бжыхъэсэ коц гектарым центнер 53,5-рэ къирахи, пстэумки тонн мин 455,6-рэ къахыжьыгъ. Гектар телъитуу

хъэм центнер 47,6-рэ къытыгъ, зэкIемкIи тонн мин 61,8-рэ алојыгъ. Рапс гектар мини 3,7-у хъызметшаптэхэм ашлагъэм тонн мини 8,5-рэ къирахыгъ. ГурытимкIэ рапс гектарым центнер 23,1-рэ къытыгъ. 2015-рэ ильясым егъепшагъэмэ, центерицкIэ ар нахьыб.

Ионыгъор аухыгъэми, чыгулэжхэм загъепсэфирэп. Бжыхъасэхэр зытетыгъэ чыгухэм IoшIэнхэр ашэкIох, 2017-рэ ильясым Iуахыжьыщ лэжьыгъэм дэлэжьэнхэу аублагъ. ЯщыкIэгъэштим фэдиз чыла-хъэ агъехъазырынэу рахъухъэ. Ахэр зыщашигъэ хъасэхэр игъюм Iуахыжьыгъэх, лэжьыгъэ бэгъуагъэ къатыгъ. Чыллэпхъэ лъэпкыышоу республикэм къышахыжьыгъэхэм джирэкIэ адэлажъэх. Ац даклоу агъэбээшт чыла-хъэхэм язэгъэштни үүж итих.

Бжыхъасэхэм анэмкIэу республикэм ичЧыгулэжхэм гъэтхэсэ гектар мин 50-м ехъу ашлагъ. Ац щыщэу пынджым гектар мини 7,4-рэ рагъебутигъ. Къэлгъэн фае натрыфым илэжьын ильяс къес нахьзыэрэрагъэушомбгурэр. 2014-рэ ильясым гектар мин 33-рэ, 2015-рэ ильясым — мин 39,4-рэ ашэгъагъэмэ, мыгъэ пчыагъэм зэхапшIеу хэхъуагъ, гектар мин 41,2-м нахьесигъ. Мэкъугъу-бэдээогъу мазэхэм ошхэу къещхыгъэхэм бжыхъасэхэмкIэ яшуагъэ къэктонеу специалистхэм алтытэ. 2016-рэ ильясым пстэумки тонн мин 720-м ехъу къирахынным игугъаптэхэр щылхэу ало.

ПАТЫКЬО Анет.

Проектын ипхырышын лъагъэкIуатэ

БлэкIыгъэ бэрэскэшхом, бэдээгъум и 29-м, туризмийн Федэральнэ агентствэм изэхэсигъо Мынкъуанэ щыкIуагъ.

AP-м туризмийн ыкы куортхэмкIэ и Комитет къызээрэштэхэмкIэ, Урысые Федэрацием туризмэм зыщегъэштэхэмбгүйэнэм фытегъэпсыхъэгъэ. Федеральнэ программа 2011 — 2018-рэ ильясхэм ательятагъэм Адыгэир анах чанэу хэлажъэхэрэм зэрашцыр ары тикээлэ шхъя-иэ щызэлукIэнхэм лъапсэ фэхъуягъэр. Зэхэсигъом федеральна куулыккүхэм ыкы ведомствэ

отраслем инвестициехэр нахьбэу къыхэльхъагъэ хүхэмэ, экономикэмкIэ шуагъэ къытыным па шэгъэн фаехэм зэхэсигъом шатегушигъагъэх. Джаш фэдэу зекIонын изэхэшэн, цыфхэм псыншохэм щынэгъончъеу защагъэпсэфынным па шэгъэн фаехэм, сэхтэнтэй зиэхэм языгъэпсэфыгъо уахтэ изэхэшэн ягтуу ашыгъ.

Цыфхэм щынэгъончъеу защагъэпсэфынным Адыгэим лъэшэу анаа щытет. Ац па туризмэм фэгъэзагъэхэмрэ УФ-м и МЧС AP-мкIэ и Гъэлоришшаптээрэ чанэу зэдэлжэхэй. Ац имызакъо, сэхтэнтэй зиэхэм яобществэрэ республикэм игъээ

цэктэхэр хэбзэ органхэмрэ Ioф зэрэздэшлэрэм ишуагъэкIэ, социальнэ туризмэм, сэхтэнтэй зиэхэр обществэм икъу фэдизэу хэгъэгъозэгъэнхэм заушомбгүй. AP-м и Лышихъэ УФ-м туризмэм зыщегъэушомбгүйэнным фытегъэпсыхъэгъэ программэм къыдилтэхэрэхэрэ республикэм щылхырышыгъэ эзэрхуяхэрэм лъэшэу инаа тет.

2014-рэ ильясым къышы-ублагъэу турист-рекреационнэ кластэрэ «Лэгъо-Накъэ икъэлапчэхэр» зыфиорэр а программэм хэгъэхъагъэ хууяа ыкы проектын ипхырышынкIэ Адыгэим Iэпэлэгъу мымаклэу

ыгъотыгъ. Проектын къышыдэлтыгъэу гъэстини пхэ шхъантэхэрэ мэсийн ияшырэ якъэкли-тэхэм якъудын сомэ миллион 437,5-рэ пэлхуагъ. Ац щыщэу сомэ миллион 350-р федеральна, сомэ миллион 87,5-р республике бюджетхэм къахахыгъ. Зэктэхэр юшыгъэхэм диштуу агъэцэклагъэх, ахьщэр зищыкIагъэм пэлгүэхъагъэ хууяа.

2016-рэ ильясэу тызэхтэм кластерым инфраструктурэ игъэпсын ияшонэрэ Iах къидилтэхэрэ мэгэцэхэй дэлажъэх. Зээгэгыныгъээм тетэу проектын сомэ миллион 269,8-рэ федеральна, миллион 71,7-рэ республике бюджетхэм къахахыгъэу мы ильясым пэлгүэхъацт.

ТХАКЮХЭМРЭ ГЬАШИЭМРЭ

КІэрэштэ Тембот непи къытхэт

Дунаим щызэлъаштэ-
рэ тхакюу Кіэрэштэ
Тембот исаугтээт
Кошхаблэ кыышы-
зэуахыгь. Аш фэгъэ-
хыгь эзахъэм х-
бзэм икъулыкүштэ-
хэр, культурэм ио-
фышихэр, шэнэ-
гъэлжхэр, еджакю-
хэр, обществениэ
движениехэм ялы-
кюхэр, литературэм
пышагъэхэр, тхакю-
м Иахылхэр хэлэ-
жьагъэх.

Кошхаблэ игупчэу иску-
ствэхэмкэ кілэцыкы еджак-
пэр зыдэштым пэблагъэу
Кіэрэштэ Тембот исаугтээт ща-
гъеуцууг.

Пчэдэжым сыхатыр 10-м
ехъултээ нэбгырабэ къуа-
джэм игупчэу кыышызэрэугоигь.
Адыгэ Республиком итхаклохэм
я Союз итхаматэу Мэшбаштэ
Исхакъ, Кошхаблэ районом

иадминистрации ипащэу Хъа-
мырзэ Заур саугъэтым къеку-
рэ гъогум кызытихъэхэм, щы-
гъу-пластэр алагъоигь, Іегу
афитехэээ пчэгум къихъагъэх.

Зэхахъэр пэублэ гүштэлкэ
кызызувыгъэ Хъамырзэ Заур
зэрэхигъэунэфыкыгъэу, Кіэр-
эштэ Тембот ытхыгъэхэмкэ
дунаим цэрыл щыхъуг.

ССР-м, Урысыем, Адыгэ-

им я Къэралыгъо шухъаф-
тынхэр кызыфагъашшошгъэ
Мэшбаштэ Исхакъигуупшихъэх-
хэм къазэрэшхигъэшыгъэу,
Кіэрэштэ Тембот ышхъэу Іэты-
гъэу сидигуу псэугъэ. Адыгэ-
им итарихь литературэм иамал-
хэмкэ кыытотэжхын, кытльи-
гъээсъжын ылъэкыгь. Кіэр-
эштэ Тембот игупшихъэмкэ
егъашы кытхэтыщт. Нэфынен
ащ кытхильхъагъэр тамыгъэу
тишт.

Кошхаблэ районом и Адыгэ
Хасэ итхаматэу Нэшшэкъу Аминэ
саугъэтым игъэспын кіл-
шакъю фэхъульхэм ашыц. Адыгэ
Хасэм унаштоу ышыгъэхэм кыы-
дыригъашти, Хъамырзэ Заур
саугъэтым пэлхъащт мылькур
кыгъотыгь, зэхэшэн юфыгъо-
хэм афежъагъэ.

Сурэтшылтээ Щыкъ Рэмэзан
иилгээсэнгъэ осэ ин фэтэ-
шы. Адыгэ шуашэр щыгъэу
тхакъю цэрылор кытхигъэуцо-
жыгь. Итеплэе узыгэштэ, лы-
гъэ зезыхъэгъэ тхакъю къэгү-
шыгэштим фэдэу нэгум кыы-
кигъэуцагъагь. Псэольэштэ юфы-
гъохэр Мамыху Анзор, Тао-
хэу Русльянр Аслыянр агъэ-
цэклагъэх.

Мэшбаштэ Исхакъирэ Хъа-
мырзэ Заур саугъэтым къе-
шкыгъэгъэ шэкыр зытырахъим,
зэхахъэм хэлажъэхэрээр бэрэ
Іегу афитеуагъэх.

Кіэрэштэ Тембот ыкъоу Ан-
цокъу, икъорыльфэу Андзаур

зэлукігъум кыышыгүштэгъэх.
Ахэр республикэм шукіэ ща-
шлэх, шэнгэхэмкэ доктор
хуугъэх. Саугъэтыр зышыгъэ-
хэм, зэхахъэм хэлажъэхэрээр
зэрэфэрэзхэр ахэм къауагъ.

Республике Адыгэ Хасэм
итхаматэу Лымыщэкъю Рэмэзан,
Кошхаблэ районом и
Адыгэ Хасэм ишащэу Нэшшэкъу
Амин, нэмийхэри зэхахъэм
кыышыгүштэгъэх. «Насыпым
игъогу», «Шапсыгъэ пшъаш»,
«Ны үшүм ылхуу», фэшхъаф-
хэу Т. Кіеращэм ытхыгъэхэм
тилитературэ лъапсэ фашыгъ-
гъэу, къагъебаигъэу къэгүштэ-
лаягъэхэм алтытагъ.

Кіэрэштэ Тембот ыцэлкэ агъэ-
нэфэгъэ стипендие ашын
еджаплэхэм дэгүү дэдэу аш-
тэйхээр

джехэрэм аратыжыгь. Унэрэ-
кью Джэнэт, Тхъаркъохь Ами-
нат, Мэлэхъо Заремэ, Дзэсэжъ
Альмир, Наталья Придко, Ма-
рия Карго, Лафышъэ Азицэ,
Сихуу Аидэ, Бэгъэрэт Айдэ-
мыйр, Гуттэ Викторие, зэкэмки
студент 60-м къехъумэ сти-
пендие, щытху тхыльхэр ара-
тыжыгъэх.

Зэхахъэм кызыэрэццауагъэу,
Кіэрэштэ Тембот исаугтээт ып-
ашхъэ зэлукігъэр щызэхаш-
штых, усэхэм, тхыгъэхэм кыы-
щдэжштых, кілэеджакъохэм
язэлукігъухэу пүнүгъэм ехыл-
лагъэхэр щызэхашштых.

ЕМТИЛЛЬ Нурбый.

Сурэтхэр зэхахъэм кыышы-
тэхыгъэх.

Шышхъэум и 1-р — АДЫГЭ ЛИТЕРАТОРОВЕДЭУ, КРИТИКЭУ, ЗЭДЭКІАКОУ ЛЪЭПЦІЕРЫШ Хъалидэ Кызыхъуугъэ МАФ

Икъочіэпс یахъ хэлъ

Литературэ шэнгэхэм, критикэм ыкъи художест-
вениэ пасальэм Юфышо щызылэжыгъэхэм ашыц
Лъэпциериш Хъалидэ. Ильэс 40-м ехъум игупши-
сэ лъэпкыым фэлэжьагъ.

Лъэпциериш Хъалидэ къуа-
джэу Тэхъутэмьыкъуае шы-
шхъэум и 1-м, 1938-рэ ильэс-
сүм кыышыхъугь. Гурит къо-
дже еджаплэм чэсигь еджак-
ныр кыыфысынкъэу, творческе
сенаущыгъэ зэрэхэлэхыр кыы-
зэнэфам. Еджаплэр кызыеухым,
Тэхъутэмьыкъо район гъэзэ-
тзу «Знамя коммунизма» ыкъи
Теуцожэ район гъэзетэу «По-
ленинскому пути» зыфиохэ-
рэм литературнэ юфышиштэу, от-
делым ипащэу юф ашиштагъ.

1965-рэ ильэсүм Адыгэ къэ-
ралыгъо кілээгъэдэжэ инсти-
тутын филологиекэ ифақуль-
тет иурыс отделение кыуухыгь.
1967 — 1974-рэ ильэсхэм хэх
гъэзетэу «Советская Адыгея»
иредакции икъыдэгъэклакъю,
илитературнэ юфышиштэу,
пшъэдэгъэжь зыхырэ секретарэу юф
ыштагъ.

Лъэпциериш Хъалидэ ытхы-
хэрэ 1967-рэ ильэсүм кыы-
щдэжъэжьагъэу хиутиштагъэх.
1986-рэ ильэсүм филология
шэнгэхэмкэ кандидатыцээр
кыгъэшыяпкъагъ.

Зэдэкын юфыр Хъалидэ
дэгъоу зэшүүхытагъэу. Натхъо
Къадыр итхильтэу «Отчужден-
ные» зыфиорэр адигабзэкэ

«Цыф лыехэр» ылоу зэридэз-
кыгь ыкъи 1993-рэ ильэсүм
кыыдэкыгь. Кошбэе Пышма-
фэ ираскаххэу Хъалидэ уры-
сыбзэкэ зэридэзкыгъэхэр
дэтхэу «Детские игры» ылоу
1991-рэ ильэсүм кыыхаутагъ.

Хъалидэ ежь ышхъэкъи
тихштэгъэ, баснэхэр, гъэсэл-
тхыдэхэр, рассказ кіэкхэр
дэтхэу «Хъантэркъо лъэш»
ылоу (1991-рэ иль.) адигабзэкэ
ыкъи ар дэдэр 1994-рэ ильэ-
сүм «В шутку и всерьез» ылоу
урсыбзэкэ кыыдэкыгъэх.
«Писатели Республики Адыгея»
зыфиорэр узыгъэгъозэр тхы-
ллыр Хъалид ары зыгъэхэз-
зыгъэхэр.

Лъэпциериш Хъалидэ шэн-
гэхэ-критическе статьяхэм,
литературэ портретхэм, тхыль-
гүштэлпэхэм, рецензион хав-
тор. Лъэпкь литературэм ихэ-
хъоныгъэхэр, юфыгъо шхъя-

иэу пхырыкъыхэрэ ыкъи тха-
клохэм ятвортческе гъогу ахэм
къаццыотыкыгь. Ахэр журнал-
хэу «Кубань», «Литературная
Адыгея» зыфалхэрэм ыкъи
гъэзэтхэм къаццыутиштагъ.
Хъалидэ 1997-рэ ильэсүм кыы-
щуублагъэу УФ-м итхаклохэм
я Союз хэтигъ, АР-м куль-
турэмкэ изаслуженэ юфыш,
Урысыем итхаклохэм я Союз
и Щытху тхыль кыфагъэ-
шьошагъ.

Тыгыгууштагъыр Лъэ-
пциериш Хъалидэ итхаклохэм
зыэрэригъэубгъуагъ, зэфэгъэ-
шыпкъагъэр итвортчесвэкэ
зэрэглигъэтхыгъэр ары.

ДЭЭҮКЬОЖЬ Нуриет.

Гъэмэфэ уахтэм зэкіеми загъэпсэфимэ аштоигъу, зыдекшоштхэр агъэнафэх, чыпшэхэр къыхахых. Зыр хыушьом макто, адэр къушхъэхэм адэ-ктуае...

Пограничник ветеранхэм я Советэу АР-м щызэхахгъэм хэтхэмки аш тетэу гъэмэфэ уахтэм зыфетгэхъязыры, ау тошшэньбэ зэртийн, ахэм зыпари ахэбгээзы зэрэмхыху-щтым къыхекшо зыдгэпсэ-фынэу мыхьузэ гъэр екы. Ма-

ры мы гъемафери аш фэдэу макто.

Мазэ къес тоф зэрэтийн эштэй тэгээнэфэ. Блэкыгэ бэдээгтэй мазэми селекторнэ зэлукэй тилагъэм тшэштхэр щитхухъэгъагъэх. Аш диштэу мемориалэу «Дээктолым ипсы-

некшо» зыфилорэм погра-ничникхэм ясаугэштэу тетым тогтогого тышылагъ. Тизэкью-тэп, пограничникхэм яныб-джэгү ныжыкшо зытэд ишащэ Даниил Назаровыр тильтэсэу мы отрядын хэхэн зытэдкшо штандартадахэм зэ-лукшоххэр адэтшыгъэх, мемо-риалыр дээжэбзагъэх, чыг-хэм псы актэлкагъ. Клэлцэй-клоу, зиххэхэгъо къектола-гъэхэм хээгъэ имылэу пстэ-ури зэрагъэцакштагъэр лэ-шэу тигопагъ. Тапэки погра-ничникхэм ясаугэти мемо-риалми тальяпплэнхэу, зыщи-шыкагъэм дээжэбзэнэу пшэ-рэй зыфедгээцүүжыгъ, кла-лэхэмийн ягуалэу къыхэлэхжээн-хэу къыталаагъ. Къыткаххэрэ лэхжэхэм узшыгугын ахэмтэу зэрэлорэм дэзгэ-штэрэп, аштэу зэрэшмытэй сэ шэлхэгээ нэрильгэй сфер-хуу.

Бэдээгтэй мазэу икыгъэм тисатырэ хэмийтэй пограничникхэм аштэй ишхээгүйсэу Екатерина Сячинам ильэс пчагъэ хуу гъэу им-фэкл мафэ зэрэшмытэй шэ-рэй лэшэу игопагъ, къызэр-тфэрэзэр гүшүэ фабэхэмкэ къыриотыкыгъ.

Ильэс 97-рэ хуу гъэу. Пограничник ветеранхэм я Совет хэтхэмки аш ыдэжки тышылагъ, түфэгушуагъ, шүхъяфтынэу фэдгэхъязырыгъэхэр тэгтэгэх. Мыш дэжымын къыщхэз-гъэшими сшоигтэй Мыекую-пэ иветеранхэм я Совет итхья-матэу Владимир Талаш мыш-кээ 1971-рэу къызэрэтифхуу-гъэр ары. Екатерина Сячинам ильэс пчагъэ хуу гъэу им-фэкл мафэ зэрэшмытэй шэ-рэй лэшэу игопагъ, къызэр-тфэрэзэр гүшүэ фабэхэмкэ къыриотыкыгъ.

А мээ дэдэй ыныбжь ильэс 85-рэ зэрэххурэр хигьеунэфы-кыгъ поселкэу Тульскэм щы-псэоу, отставкэм щылэ майору Анатолий Мартыновым. Селекторнэ зэлукээ зэрэштэд-гъэнэфагъэм тетэу, юбилярим дэжь тилагъагъ, түфэгушуагъ, пограничнэ къулукъум ильэс 30 зэрэритыгъэм фэш «тхя-уягъэпсэу» итгэгъ. Ежь имы-закъо, ишхээгүйсэу Ванда Мартыновами ильэс 62-рэ хуу-гъэу щэлгээрэ, гүфбэнэгъэ-

ре фыригъэу сид фэдэрэ къи-ныгүйн зэрэдээзэтийрэм фэш тээдээфэрэзэр кыткыткыгъ. Зэшхъэгъусэхэми аш фэдэу ильэс къес къызэрэхдэгъэш-хэрэл лэшэу ягопагъ, нахы-пэки аш фэдэу зыми ынааэ къызэрэратыримыгъэштэгъэр къауагъ, къыткыткыгъэрэ лэ-хжэхэм япун-лэжын тапэки ялах къызэрэхалхъащыр къы-хагъэштийгъ.

Аш фэдэу мазэм пшэры-лэу зыфэдгээцүүжыгъэхэр гъэцэлкагъэ зыххуухээ, ухьтэр хъаолуу зэрэмькыгъагъэр, Со-ветым ишащэу сызагъэнафэм къызэрэссыгүгүгъагъэхэр хъау-лье зэрэмьхуугъэр къызгу-рэо, тапэки силофшэн къы-щысмыгъэкэнэу къаучэ къы-сеты. Советым хэтхэр мы-хумэ, а зэпстэур сизакъоу спшээ дэкыщтэл. Арышь, ахэм лэшэу сафэрэзэу «тхя-уягъэпсэу» ясэло.

Иван ДАВЫДЮК.
Пограничник ветеранхэм я Советэу Адыгэим щызэх-щагъэм итхьамат.

ПЕНСИЕХЭМКЭ ФОНДЫМ КҮЕТЫ

Интернетыр бгъэфедэмэ...

Урысые Федерации Пенсиехэмкээ ифонд фэло-фашизэу ыгъэцакшохэрэр уинэз уимыкшо къызэхэгъэхъянхэ пльэкынэу амал щылэ хуу гъэу. Фондым илек-троннэ сервисхэр непэ бэмэ агъэфедэх ёкы социальни мэхъэнэшхо яшо щыт.

Зэкэ фэло-фашизэхэр къес къатырэ ахьщэ тын-ыр пфагъэпсэным, пен-сиер къызэрэпфахы-щтым афэгъэхыгъэ лэ-шу тхылтыр щыптын пльэ-кышт. Джаш фэдэу пен-сиеру ахьщэ тынэу къы-пфакшо зыфедизир зэ-рэйт тхылтыр, социальни ёлпыгэй тышитефхэрэм

къес къатырэ ахьщэ тын-ыр пфагъэпсэным, пен-сиер къызэрэпфахы-щтым афэгъэхыгъэ лэ-шу тхылтыр щыптын пльэ-кышт. Джаш фэдэу пен-сиеру ахьщэ тынэу къы-пфакшо зыфедизир зэ-рэйт тхылтыр, социальни ёлпыгэй тышитефхэрэм

Щыфым иунэ кабинет
— Пенсиехэмрэ социальни ахьщэ тынхэмрэ
Мыш пенсиер е мазэ

ясписке къыхэтхыкыгъэ тхылтыр къыпфагъэхъа-зырынэу лэшэу тхыль бъяахын уфит.

Ны мылькур

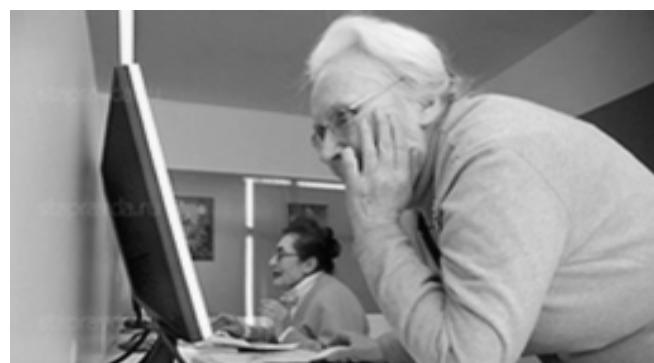
Мыш Ны мылькум исертификат къуатынэу лэшэу тхылтыр щыптын пльэкышт. Джаш фэдэу Ны мылькур зыфедизир щызэбгэшшэнэу е ар зэрэйт тхылтыр къа-лыпхынэу амал къуаты.

Пенсиехэмкэ фи-тиныгъэхэм ягъэпсэ

Мыш пенсиехэмкэ фи-тиныгъэу уицхэр, баллэу, страхованиемкэ ильэсэу зэлукэгъэхэр, страхованиемкэ взносхэр зыфедизхэр, пенсиер зыщы-зэлукээрэм изытет, нэмикэ къэбарэу узгэгумэхы-хэрэ щызэбгэшшэнхэ пльэкышт. Аш имызакъо о уиунэ лицевой счетыр ууплэкүнэу, пенси-ем укюмэ уипенсие зы-федизынти къэлптийнэу амал къуаты.

Страхователым икабинет

Унэе кабинетын нэ-мыкшои страхователым и Кабинети Пенсиехэмкэ фондым и Интернет нэхкүбгэй ил. Мыш стра-хователхэмрэ ПФР-рэ электроннэ шылдэгээ къыз-фагъэфедээ тоф зэ-дэшшэнэу амал къеты. Зэкэ страховательхэм, организациехэм унэе пред-

принимательхэм, ар ате-льятаагъэ щыт. Охьтэ гъэнэфагъэу о узшы-фаем взносэу е нэмий-кээ птыгъэр зыфедизир, вносэу птыгъэхэмкээ къалтыгъэр, нэмикэу уищыкагъэр щызэбгээ-шшэнхэ пльэкышт.

Пенсиехэмкэ фон-дым и Портал зыщы-мыйгъэунэфагъэми бгъэ-федэн пльэкынэу щыт.
Мары аш тетэу фэло-

Нахъ класэу укюмэ...

Урысые Федерации Пенсиехэмкээ ифонд Мыекую-пэ икъутамэ иотделэу пенсиехэр зыгъэнафхэрэм ыкы къэзы-ллытыкылжыхэрэм ишащэу Роза Сеумян журналистхэм зэлукшо адишыгъэм пенсием нахъ класэу укюмэ шуа-гъэу хэлльям къыщытегуулагъ.

Законым къызэрэдий-лтыгъэрэмкээ, бзыльфы-гъэхэм аныбжь ильэс 55-м, хъулъфыгъэхэм 60-м зынэсикээ пенсием уклюн фитых. Тофэу ыгъэцакшо зыфедизир зэ-рэйт тхылтыр, социальни ёлпыгэй тышитефхэрэм хэп. Ау джы законым зэхъокыныгъэу фашыгъэхэм къызэрэдальтэгъэрэмкээ, унбжь нэссыгъэми, нахъ класэу пенсием уклюн шуаагъэ хэлльям къыщытегуулагъ.

Роза Сеумян къызэр-риуагъэмкээ, нахъ класэу укюмэ, пенсиеру къыуатыштыр нахъыбэ хууц, сыда пломэ пенсиер зэ-

фашизэу щызэбгъэгъо-тышштхэр:

- цыфхэр зыщыра-гъэблагъэхэрэм зыхэл-тхэн пльэкышт;
- уищыкэгъэ спр-кэхэмрэ тхылхэмрэ къа-гъэхъязырыхэу пэшю-рэгъэшшэу макэ ябгээ-лун амал уил;
- клиентскэ къулы-кьюу уищыкагъэр къы-хэпхышт;
- Интернетыр бгъэ-федээ уичэялтын пльэ-кышт;
- пенсиер къэлпли-тэнэу амал къуаты;
- взносхэр зэрэптишт тхылхэр щыгъэпсэын пльэкыштых.

рэльыбгъэкотагъэм фэш шүхъяфтынэу къуаты-ре коэффициентхэм ахагъахьо. Гүшүлээ пae, унбжь зикъугъэм үүж ильэс 5-кэ нахъ класэу пенсиер бгъэпсэмэ, гэ-нэфагъэу (фиксирован-ная выплата) къуаты-штыр процент 36-кэ, стра-хованиемкээ лахыр (страховая пенсия) про-цент 45-кэ нахъыбэ хуу-щтых. Ильэс 10 шо-кыгъэу пенсием укюмэ, гъэнэфагъэу къатырэр фэди 2,11-кэ, стра-ховоир фэди 2,32-кэ нахъыбэ хууц.

Джаш фэдиз хэхбэшт пенсиеру пфагъэнэфагъа-хэм икъэтэн зэпльыбгъээу лыгъэкүтэми. Пенсиер зыщызэлукээрэм изытти зэхъокыныгъэхэр фэхъу-щтых. Непэ пенсиер зы-фагъэнэфагъахэу къызэр-ратыхэрэм ашыщэу, ар зэпльыгъэумэ зылойгъэхэм Пенсиехэмкээ фондым икъутамэу зэпхыгъэхэм лэшэу тхылтыр ара-хылпэнхэ фae.

Ялофшлакъэ щытхъур къафехъы

Кіэлэцьыкъухэр къызщагъехъурэ отделениеу Адыгэкъэлэ сымэджэшм хэтэм ипащэу Хъатх Иринэ Іспіэсэнэгъэшхо зиЭ ЙофишI, ишытхуу алоуи бэрэ зэхэтэхы.

Мединам иофышлакъэ я шыре отделением 2016-рэ ильэсүм имэзих кіэлэцьыкъу 115-рэ къыщыхъуг — пшэшъэжье 62-рэ, шьеожье 53-рэ. Тызхэт ильэсүм дундэе нафым апэ къыщтихъутагъэр шьеожий. Ар щылэ мазэм и 3-м Лъяустэнхъблэкъ Мамый зэшхъэгъусэхэм къафехъуг. Ыпшэкъэ зигугуу къэтшыгъе кіэлэцьыкъу 115-у къэлэ сымэджэшм къыщыхъугъэхэм ашыщэу Адыгэкъалэ (аш хэхъэх Хъэлэкъуай, къутырэу Псэкъупси) щыпсэухъэрэм — сабый 48-рэ, адэрхэр Туцожьыкъ Тэхъутэмькъо районхэм къарыкъыгъэ бзыльфыгъэхэм, Туцожь районным ичилагъохэм къаращыгъэхэм — сабый

шыре отделением 2016-рэ ильэсүм имэзих кіэлэцьыкъу 115-рэ къыщыхъуг — пшэшъэжье 62-рэ, шьеожье 53-рэ. Тызхэт ильэсүм дундэе нафым апэ къыщтихъутагъэр шьеожий. Ар щылэ мазэм и 3-м Лъяустэнхъблэкъ Мамый зэшхъэгъусэхэм къафехъуг. Ыпшэкъэ зигугуу къэтшыгъе кіэлэцьыкъу 115-у къэлэ сымэджэшм къыщыхъугъэхэм ашыщэу Адыгэкъалэ (аш хэхъэх Хъэлэкъуай, къутырэу Псэкъупси) щыпсэухъэрэм — сабый 48-рэ, адэрхэр Туцожьыкъ Тэхъутэмькъо районхэм къарыкъыгъэ бзыльфыгъэхэм, Туцожь районным ичилагъохэм къаращыгъэхэм — сабый

46-рэ, Тэхъутэмькъуаекъэ къикыгъэхэм — 12 мыш къащыгъэхъуг. Мы районушихом ипсэупхэхэм ежхэм ясымэджэшхэри адэтих, Краснодари апэгъунэгъуш, аши ясабийхэр къыщагъэхъунхэ альэкъ.

Джащ фэд, Краснодар краим ипсэупхэхэм Адыгэкъалэ пэблаягъэхэр мыш къэклох. Аш фэшыхъят тигъунэгъуу краим истаницэхэм, къутырхэм къарыкъыгъэхэм ашыщхэу къарихыл!эгъэ бзыльфыгъэхэм мыш сабый 16 мэзихым къизэршыфхъугъуяа.

Зигугуу къэтшыгъе сымэджэшм апэрэ ильэсүнкъом ианахь мэзэ «баигъэр» мэзэамрэ мэллийфыгъу мазэмэр. Апэрэм — кіэлэцьыкъу 27-рэ, ятлонэрэм — 24-рэ мы отделением къыщагъэхъуг. Мэкъуогуу мазэр анахь «огъугъ» — сабый 13 нылэп.

Етлани къыхэгъэшыгъэм хуушигъыр къимафэм иаужырэ мазэ, мэзэам, ианахь сабый батырхэр, онтэгъухэр къызэрхъугъэхэр ары. Килограмми 4-м нэсхэх, къехъухэу кіэлэцьыкъуипл а мазэм къыхэфагъ. Зепстэумки мэзихым къыкъоц сабый батырэу отделением къыщагъэхъугъэр 14. Анахь онтэгъуюу

къахэкъыгъэр пшэшшэжъый. Гъэтхэпэ мазэм Трахъо зэшхъэгъусэхэм янагъо къинхъухъэгъэ пшэшшэжъюм килограмми 4,7-м ехъуу къыщчыщтыгъ.

Гушуагъоо хагъэунэфыкъыхэрэм ашыщ ятлонэрэ, ящэнэрэ сабыйхэр бэхэм къазэрэфхъухъэр. Аш фэшыхъят апэрэ сабыйхэр къызэрхъухъагъэхэр унэгъо 27-мэ, ятлонэрэ кіэлэцьыкъур — 46-мэ, ящэнэрэ — 25-мэ, яплэнэрэр унэгъо 12-мэ ялэ зэрхъухъугъэр. Яблэнэрэ сабыр къафехъуг Туцожь районымкъе къадажуу Тыгъургъой щыпсэурэ Делавшокхэм янагъо.

Тхъэм сабыйхэр насынышоо ешых, янэ-ятахэм псауныгъэ пытэ ялэу, яльфыгъэхэм янасыг, ятхъагъо, ягушуагъо альгъо, ашыгушукъихэу щыланхэу тафэлъало. Зигугуу къэтшыгъэ сымэджэшм иотделениеу Хъатх Иринэ зипашэм иофышлакъэ кіэлэцьыкъухэр зыгъуу къихъухъагъэхэм шоу щылэ Тхъэм къадигъэхъунэу, яшыгхуу аорэм хагъахъозэ лэжэнхэу афэтэло.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Суретым итхэр: **отделением иофышлакъэ Хъатх Иринэ ахэт** (сэмэгумкэе ятлонэрэу щыт).

«Джыри сишшуагъэ къэсэгъакъо»

Тэхъутэмькъо районымкъэ нахыбэ къэзыгъэшлакъэ ашыщ къутыр цыкъюу Апостолиди щыщ Елена Тесленкэр.

1926-рэ ильэсүм Украина и Черкассэ хэку щыпсэурэ мэкъумэшышина на- гъом ар къихъухъагъ. Пшэшшэжъые губзыгъеу къэтэдхъигъ. Еджэнэу инасып къыхыгъэп,

унагъом ишшуагъэ ригъэкъын фэягъ. Пшэшшэжъые 16-тэхъоо иофышлакъэ 16-тэхъоо ригъэжъагъ. Бэтемышшуагъэ зэошхор къе- жыи, зэхэдэз имыгъеу, илэгъу- хэм ахэтэу чэщи мафи лэ- жъагъэ. Жъонаклом ыпэ итэу

остыгъэр фигъенэфызэ чэщирэ иофашшыгъэ. Ежь фэдэхэр итгүсэхэу мэкъу зэтэрхъялхъэштэгъ...

Ильэс 44-рэ хуурийн джы Апостолиди щэпсэу. Тэхъутэмькъо колхозым, чырбыш за-

водым иоф ашишлагъ, медальхэр, щытхуу тхылхэр къыратыгъэх. Ыныбжь ильэс 90-рэ зэрэхъуяа эхъул!эу район администрацием, ветеранхэм я Совет ялъыклохэр къыфэкъо- гъяаэх, къыфэгүшшуагъэх, шу- хъафтынхэр къыратыгъэх. «Джыри сэ сишшуагъэ къэсэгъакъо», — ило бэгъашэм.

ХҮҮШТ Щэбан.

Гугъэ закъокъэ ушыгъэн плъэкъыщтэп

Зиссауныгъэ зэшыкъогъэ цыфхэм яфэло-фаши- хэр гъецкэгъэнхэм, ахэр щыланыгъэм зэрифэ- шуашэу хэгъэгъозэгъэнхэм, Іспіэгъу афэхъугъэ- ным иофыгъохэм мы аужырэ уахътэм обществэм мэхъянэшхо реты. Ау мы лъяныкъомкъэ Йофишэм язытет псынкъэу нахышиу хууныр Ішшэхэп.

Сэкъатныгъэ зиэхэм афэ- гъэхъыгъэ системэу ильэс 10 пчагъэхэм Европэм икъэралтынхэм ашагъэпсыгъэхэр Урыс- сыем щыпсэухъэрэм альянсы- къоцэ зэрагъэфедэрэм шуа- гъе къытэу пфэштэп. Гущы- лэм пае, маклэу зылэгъух- рэр ыкъи хъафизэхэр гъогум рыклохэе в зэпачыхэе зыхыкъе, бэшэй агъэфедэ. Ау тэ тигъо- гуухэм язытет зэрэдэй дээр, автотранспортным ичтэйгэе зэ- рэбэр къыдэлплийтэе, ахэр гумэцкыгъуабэхэм зэряул!эхэрэд дэгъоу къыбүрэл. Зы- мыльгъухэрэм алае гъогум зэ- пырыкъыпхэхэм ашагъэуцуре- макъэ къэзытырэ пкыгъохэм япчагъэкъе. Мыекъуапэ дэххэр бэмышшуагъу ауплэгъуяа. Аш хэлэжъагъэх Урыс- сыем и Народнэ фронт ишъольыр къутамэ иактивист- хэр, сэкъатныгъэ зиэхэм яоб-

ахэм амакъэ зэхэпфыныр къин мэхъу.

Къэлэшхохэу Москва, Санкт- Петербург зыфеплоштхэм мы проектыр щыланыгъэм зэрифэ- шуашэу щыпхырышыгъэнхэм ахьщэу ашыгэпэуяа хэрэхэрэри нахыб ыкъи сэкъатныгъэ зиэхэм яобщественне организа- циехэм яшшоныгъэхэр нахы къащыдальтэх. Аш къыкъе- хэр ахэм къэлэлгъэгъонышхуухэрэй ялэх. Щысэу къэсхыгъэхэм къаклэтикоу зиссауныгъэ зэ- шыкъогъэ цыфхэмкъэ анахь мэхъянэшхо зиэ социальнэ инфраструктурэм илсэулалтэу. Мыекъуапэ дэххэр бэмышшуагъу ауплэгъуяа. Аш хэлэжъагъэх Урыс- сыем и Народнэ фронт ишъольыр къутамэ иактивист- хэр, сэкъатныгъэ зиэхэм яоб-

щтэни учреждением иофышлакъе къызыхигъа- фэу, сэкъатырэ зиэхэм, цы- фыгъэр зэклемэ нахь къахэ- тэхы. Арышь, 1энатэ зыгъи- хэм ар икъоу къазыгурмын- локле, гүгээ закъокъэ тышылан- тлэкъыщтэп. Зиссауныгъэ зэ- шыкъогъэ цыфхэм гущылэ- къодыгуу щымытэу, зэрищыгъа- гъэу обществэм ынаэ къыт- тыригъэтэйн, хабзэм къызэрэ- дилытэу, тишшонгъоныгъэхэр къыдальтэнхэ фае.

Хъафизэхэм я Урыс- сые общество икъэлэ отделение итхаматэу А. С. ХЛОПКОВ.

ТАРИХХЫМРЭ СПОРТЫМРЭ

Музей щызэхахыгъэр ашшогъэшшон

Ильэс ешшэгъур «Зэкъошныгъэм» ыублэним ыпэкъэ Адыгэ Республикин и Лъэпкъ музей щызагь. Тарихым, лъэпкъ шэн-хабзэхэм, искуствэм, спортым яхылгъэ къэгъэльгъонхэм клубым ишацхэр, футболистхэр яплыгъэх.

«Зэкъошныгъэм» итренер шхъялэу Хъокло Къэпплан рэ Александэр Дереберинимрэ, ешшаклохэу Мыкъо Муратэ, Шэуджэн Борисэ, Ризван Ахмедхановим, Датхъужь Адамэ, нэмыкхэм къызэртауягъэу, музей щальэгъугъэр лъэшэу агурихыгъ.

Итренерхэу Хъокло Къэпплан рэ Александэр Дереберинимрэ, ешшаклохэу Мыкъо Муратэ, Шэуджэн Борисэ, Ризван Ахмедхановим, Датхъужь Адамэ, нэмыкхэм къызэртауягъэу, музей щальэгъугъэр лъэшэу агурихыгъ.

«Зэкъошныгъэм» иводителэу Петр Купиним ятэу Федор Советскэ Союзым и Лъыхъужь, аш исурэт музей къызагъэльгъэрэ дзэклолт лъыхъужхэм ахэт. Петр Купинир, тренерхэр, футболистхэр хэгъэгүр къэзыухуямахъэм ясурэтхэм яплыгъэх.

Адыгэ Республикир бжыхъэм ильэс 25-рэ хьущт, — зэ-

дэгүүшүэгъур лъегъекуатэ Хъокло Къэпплан. — Тызыщыпсэурэ шьольырым идэхагъэ, цыффэу исхэм ягъэхагъэхэр нахышоу зэдгэшшэнхэм фэш зэлукъэгъухэр зэхэтшэштих. Ешшэгъэлэгъоштым, спортыр зикласхэу къылтыпльэхэрэ зэригъэгушоштхэм тыптылышт.

Гъэхагъэхэр ышынхэу «Зэкъошныгъэм» фэтэо.

Сурэтхэм артыхэр: «Зэкъошныгъэм» хэтхэр, Купинир лъыхъужынгъэ зезыхъэгъэрэ дзэклолхэм ясурэтхэм яплы; Тэу Аслын тарихъ къэбархэр къе-иутац.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЬОКЬУ

Къэухым пшшахыныр гухэкI

«Зэкъошныгъэм» Мыекъуап — «Армавир» Ермэлхъабл — 2:3. Бэдзэогъум и 28-м Адыгэ Республикин стадионым щызэдешшагъэх. Зезыхъэхэр: С. Мирнов — Кисловодск, А. Образно, В. Наумов — Ставрополь. «Зэкъошныгъэм»: Шэуджэн, Аушев, Поликутин, Мыкъо Мурат, Карьян (Такъый, 29), Шалбузов, Ахмедханов, Делэкъу (Пашэ, 46), (Манченко, 90), Датхъужь, Къонэ (Сэбанэ, 77), Джамилов (Волков, 46). Кочубей (27), Датхъужь (63), Шевченко, 86, Пашэ, 89, Шевченко, 90+.

Урсысем футболынкээ изэнэкъоу хэлэжжээрэ командахээу купэу «Кыблэм» хэтхэм 2016 — 2017-рэ ильэс ешшэгъур зэраублэрэм фэгъэхыгъэ зэхахаэрэ Республикин стадионым щыкъуагь. Адыгэим физкультурэмкээ ёкы спортымкээ и Комитет итхаматэ игуадзэу Андрей Бородин футбол командэхэм, спортым пыщагъэхэу ешшэгъухэм алтыпльэхэрэм къафэгушуагь, спортсменжем гэххагъэхэр ашынхэу афиуагь. Мыекъоэ «Зэкъошныгъэм» зэлүүгъухэм теклонигъэр къашы-

дихызэ спортышхом ильэгаплэхэм анэснинэу фэлээуагь.

«Зэкъошныгъэмрэ» «Армавир-рэ» якапитанхэу Мыкъо Муратрэ Сергей Мирошинченкэмрэ Урсысемрэ Адыгэимрэ якъэралыгъо буракъхэр стадионым щаэлтигъэх. А уахтэм Урсысем Федерацемрэ Адыгэ Республикин ягимнхэр стадионым щыкъуагь.

Ешшэгъур

Ермэлхъаблэ иешшаклохэр нахышбэрэ апэкъэ къилььыщтигъэх, тикъэлэпчъэтуу Шэуджэн Бо-

рисэ агъэгумэкъыщтигъ. Тиухумаклохэм язэгурмын оныгъэ К. Кочубей ыгъэфеди, тикъэлапчъэ иэгугаор къыдидзагь. Гупчэм щешшэрэ А. Датхъужьыр хъакъэхэм яфутболистхэм къадзыхъагъэми, иэгугаор къахихын, лъэшэу къэлапчъэм дэон ылъэкыгъ. Пчагъэр 1:1 хъуль. Хъакъэхэм ятлонэрэ иэгугаор «Зэкъошныгъэм» икъэлапчъэ къызыадзэм, тифуболистхэм икъэрыкъеу пчагъэр зэфэдэ ашыгъ. Тиешшэкло ныбжыкъеу яшца Анзор иэгугаор къызыратым, псынкъеу хэкыпшэшу къыгъотыгъ. Нэгъэуплэгъум къыкъоц къэлапчъэм дауи, хъагъэм ридзагь. Анзор ыпашхъэ ухумаклохэр щытыгъэхэми, таубытагъэ хэльэу зеклон ылъэкыгъ.

Пчагъэр 2:2-у ешшэгъур аухытэу тигъэхээ, «Армавир-рэ» угловоир къыти, тикъэлапчъэ иэгугаор къыдидзагь. Судьям къафыхъэхьогъе уахтэр аухыннымкээ нэгъэуплэгъу заулэ нахкъэмынагъэу арэущтэу ешшэгъур пшшахыныр гухэкI.

Пресс-зэлукъэр

«Армавир-рэ» итренер шхъялэу Арсен Папикян къызэрэхигъэштигъеу, теклонигъэм яшынпкъеу фэбэнагъэх, Урсысем иапэрэ куп икъэрыкъеу хэхъажынхэу пшшерэриль зыфашижышт.

«Зэкъошныгъэм» итренерэу Александр Деребериним къызэрэриуагъэмкээ, щыкъагъэхэм ядэгъэзийжин командаэр пылышт. Ухумаклохэм хэзүкъоныгъэу кээхүүм ашыгъэр гурылагъуаеу къыщыхуугъ. Тифуболистхэм яшшакло хагъэхьоштэу тигъэгүйгъагь.

Зэтэгъапшэх

Ешшэгъур хэлэжжээр зэтэгъапшэх. «Спартак» — «Кубань-2» — 1:0, «Ротор» — «Мэшчики» — 2:0, «Черноморец» — «Динамо» — 3:1, СКА — «Легион» — 3:1, «Афыпс» — «Ангушт» — 2:0, «Биолог» — «Чайка» — 2:0, «Краснодар-2» — «Шаачэ» — 2:0.

Шышхъэум и 4-м «Зэкъошныгъэм» Песчанокопскэм «Чайкам» щыкъуагь.

Зэхэзыщагъэр
ыкъи къыдэзыгъэкъырэр:
Адыгэ Республика кэм лъэпкъ Иофхэмкээ, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адярьиэ зэпхынгъэхэмкээ ѹкъи къэбар жъугъэм иамалхэмкээ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыиэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъялэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшшэдэкъыж зыхырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урсысем Федерацием хэутын Иофхэмкээ, телерадиокъэтынхэмкээ ѹкъи зэлъы-Иссыккээ амалхэмкээ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэйоршил, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъэмкээ
пчагъэр
4017
Индексхэр
52161
52162
Зак. 432

Хэутынм узшыкъэхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр 18.00
Зышыкъэхэнэу уахтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.
Редактор
шхъялэм иапэрэ
гуадзэр
Мэшлээкъо С. А.
Пшшэдэкъыж зыхырэ
секретарыр
Жакъэмкъо
А. З.

Нэктубгъор зыгъэхъазыргъэр ЕМТЫЛН Нурбый.

